

KATRÜ'n-NEDÂ

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Hişâm en-Nahvî, *Şerhu Katrî'n-nedâ* (nşr. M. Muhyiddin Abdülhamîd), [baskı yeri ve tarihi yok] (Dârü'l-fıkr); *Keşfü'z-zunûn*, II, 1352; Brockelmann, *GAL*, II, 27-28; *Suppl.*, II, 16-17; Ali Fevde Nîl, *İbn Hişâm el-Enşârî: Âşâruhü ve mezhebühü'n-nahvî*, Riyad 1406/1985, s. 95-117.

M. REŞİT ÖZBALIKÇI

KATTÂN, Ebû Ma'ser

(bk. EBÛ MA'SER et-TABERÎ).

KATTÂN, Rebî' b. Süleyman

(bk. REBÎ' b. SÜLEYMAN el-KATTÂN).

KATTÂN, Yahyâ b. Saîd

(bk. YAHYÂ b. SAİD el-KATTÂN).

KAVÂİD

(bk. KÂİDE).

KAVÂİDÜ

AKÂİDİ ÂLİ MUHAMMED

(bk. BEYÂNÜ MEZHEBİ'İ-BÂTİNİYYE).

KAVÂİDÜ't-TAHDİS

(قواعد التحديث)

Cemâleddin el-Kâsimî'nin
(ö. 1914)

hadis usulüne dair eseri.

Hadis usulü konularının yeni bir tertiple ele alındığı eserin tam adı *Kavâ'idü't-tahdîs min fünûni muştalahî'l-hadîs*'tir. Kâsimî hadis, fıkıh, kelâm, tasavvuf ve edebiyat ilimlerinin belli başlı kaynaklarından iktibaslar yaparak hazırladığı eseri 19 Zilhicce 1324'te (3 Şubat 1907) tamamlamıştır. Müellif, on bölüm halinde kaleme aldığı eserin girişinde tanınmış şahsiyetlerin gelecek nesiller için kitap yazmasının önemi konusundaki görüşlerini açıklamakta, kitaplarda nakledilen fikirlerin kaynağını zikretmenin önemi üzerinde durmakta, İbn Hacer el-Askânî'ye dayanarak başlangıçtan itibaren usûl-i hadîse dair eser yazarların çalışmalarını tanıtmaktadır.

Kitabın birinci bölümünde hadisin, hadis ilminin, hadisleri nakleden ve savunanların değeri; ikinci bölümde hadis, haber, eser, hadîs-i kudî, hadisleri ilk ted-

vin edenler; üçüncü bölümde hadis ilminin mahiyeti, râvilerle ilgili bazı terimler; dördüncü bölümde sahih, hasen, zayıf, mürsel hadisler ve uydurma rivayetler, hadis diye uydurulan sözlerin nasıl bilineceği, beşinci bölümde ashap ve tâbiînin hadis rivayetindeki yeri, *Şahîh-i Buḥârî* ve *Şahîh-i Müslim*'de uygulanan bazı metotları; altıncı bölümde isnadın mahiyeti, önemi, tahammül yolları, rivayet sırasında kullanılan rumuzlar; yedinci bölümde rivayetle ilgili meseleler, hadisi mânen, ihtisar ve taktî suretiyle ve birden fazla yerde rivayet, hadislerle istiḥâd; sekizinci bölümde hadis rivayet edenlerle hadis talebesinin uyması gereken kurallar; dokuzuncu bölümde hadis kitaplarının tabakaları ve bunların sağlamlık derecesi, onlardan faydalanmanın usulü, bazı kitaplarda kullanılan rumuzlar; onuncu bölümde hadisin vahye dayanan, dayanmayan kısımları, dinin Resûl-i Ekrem'den nasıl öğrenildiği, sünnetin herkesi bağladığı, hadislere göre amel etmenin gereği, hadisi herkesin anlamayaacağı görüşünün yanlış olduğu, hadise saygı göstermeyenlerden uzak durulması gerektiği, anlaşılamayan hadisler karşısında ve çelişki durumunda nasıl davranılacağı, sahâbe, tâbiîn ve fakihlerin ihtilâf sebepleri, ehl-i hadîs ve ehl-i re'y arasındaki farklar, müctehid imamlara tâbi olmanın gereği gibi konular yer almaktadır. Eser, ilimde ilerleyebilmenin yolu ve hadisin iyi bir kul olabilmek için öğrenilmesi gerektiğine dair iki hâtime ile son bulmaktadır. Kendilerinden alıntı yapılan müelliflerle kitaplara belirgin şekilde zikredilen eser Muhammed Behcet el-Baytâr tarafından yayımlanmıştır (Dımaşk 1353; Kahire 1380/1961; Beyrut 1979, 1986, 1408/1987, 1989).

Kavala'dan bir görünüş

BİBLİYOGRAFYA :

Cemâleddin el-Kâsimî, *Kavâ'idü't-tahdîs* (nşr. M. Behcet el-Baytâr), Dımaşk 1353/1935; ayrıca bk. M. Reşid Rızâ'nın takdimi, s. 9-17; Mahmûd Mehdi el-İstanbulî, *Şeyḫü'ş-Şâm Cemâlüddin el-Kâsimî*, Beyrut - Dımaşk 1405/1985, s. 68-70; Nizâr Abâza, *Cemâleddin el-Kâsimî*, Dımaşk 1418/1997, s. 272.

M. YAŞAR KANDEMİR

KAVALA

Yunanistan'ın Makedonya kesiminde liman şehri.

Ege denizinin kuzey sahilinde Selânik ile Dedeagaç (Alexandropolis) arasında yer alır; ıssız bir Ortaçağ yerleşim bölgesinde Osmanlılar tarafından kurulmuştur. Kavala, Kuzey Ege'ye doğru çıkıntı yapan kayalık bir burunda iyi korunmuş olup günümüze ulaşan bir Bizans ve Osmanlı kalesinin hâkim olduğu alanda bulunur. Yeni kurulan mahalleler eski merkezin batı ve doğusundaki dağlara doğru kademeli bir şekilde yelpaze biçiminde açılır. Kanûnî Sultan Süleyman döneminden beri ticarî mekânlar kalenin altındaki düzlükte ve liman boyunca yoğunlaşmıştır.

Kavala, karşısındaki Taşöz (Thasos) adasının bir kolonisi olan kadîm Neapolis şehrinin devamı olarak kabul edilir. Roma devrinde ise denizden 16 km. içerideki Philippi şehrine bağlıydı. Geç antikite döneminde bu şehrin yıkılışının ardından Neapolis kendi bağımsızlığını kazandı. İmparator Iustinianos tarafından yeniden güçlendirilen şehir, Slavlar ile Bulgarlar'ın istilâlarına uğradıysa da IX. yüzyılda Philippi'yi işgal eden Bizanslılar'ın elinde kaldı. Bu dönemlerde Christopolis adıyla tanındı ve bir piskoposluk merkezi oldu. XIII. yüzyıldan itibaren başpiskoposluk